

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Theologia Scholastica

Mayr, Anton

MDCCXXXII

Art. III. Solvuntur objectiones.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-84303](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-84303)

minatio, & inspiratio vitalis. Similia habet alibi, quæ per decursum hujus tractatus plura afferemus. Eodem modo gratiam explicat S. Prosper l. 2. de vocatione gentium c. 26. Gratia quidem DEI in omnibus justificationibus principaliter præminet, suadendo exhortationibus, monendo exemplis, terrendo periculis, incitando miraculis, dando intellectum, inspirando consilium, corque ipsum illuminando, & fidei affectionibus imbuendo. item S. Cyrill. l. 4. in Joannem c. 6. dum ait, homines trahi ad Christum monitione, doctrinâ, revelatione, ineffabiliter facta. Confirm. tandem conclusio ratione negativa; quia scilicet qualitatis distinctæ, in qua gratia consistat, nulla unquam necessitas potest probari.

ARTICULUS III.

Solvuntur Objectiones.

18. **O**B. I. Gratia præveniens, & excitans, est illa, quam DEUS facit in nobis sine nobis: ergo non potest stare in actibus vitalibus. consequ. patet; quia actus vitales essentialiter producuntur à vivente; nam sunt actiones essentialiter immanentes: adeoque illustrationes intellectus, & inspirationes voluntatis, producuntur etiam à nobis, qui per eas illustramur. antec. probatur ex Scripturis. psal. 120. v. 2. dicitur: *Auxilium meum à Domino, qui fecit cælum & terram*: ergo gratia, sive auxilium, ita est à DEO, sicut cælum, & terra, quæ ab ipso solo, absque ullo alterius influxu, producta sunt. Idem antec. etiam probatur ex Concilio Arausicano II. quod cap. 20. ait: *Multa in homine bona fiunt, quæ non facit homo*: quod potissimum à Concilio dictum est de gratia præveniente: ergo.

Resp. dist. antec. Gratia est, quàm DEUS facit in nobis sine nobis, moraliter, aut meritorie concurrentibus. conc. antec. sine nobis physice concurrentibus. neg. antec. & consequ. ad primam probationem. neg. consequ. Non dicit psalmista, eodem modo produci gratiam, quo producitur cælum, & terra: sed tantum dicit, produci eam ab eodem DEO. Ad 2. prob. ex Arausicano servit superior distinctio de influxu libero morali, & meritorio, & de influxu tantum physico. Neque Concilium excludit alium influxum, quàm moralem, & meritorium; quia plus non requiritur ad intentum Concilii, quod contra Massilienses voluit definire, quòd natura, nisi gratiâ præventa, non possit elicere actum salutarem, vel, prout oportet, ut ei justificationis gratia conferatur, qui est modus loquendi Tridentini.

Ad clariorem rei hujus intelligentiam notandum, particulas *sine nobis*, triplicem cooperationem excludere posse, physicam, liberam, & meritoriam: quamnam autem excludant, ex circumstantiis, & subiecta materia est colligendum. Certum autem est, in hac materia de gratia præveniente, ex mente Conciliorum, & Patrum, per particulas *sine nobis*, excludi semper influxum liberum, & meritorium; nam, si homo in primam gratiam influeret meritorie, adeoque eam mereretur, non jam esset gra-

tia, & minùs essent gratia ea, quæ eam consequuntur: quæ tamen ideo dicuntur gratiæ quia in prima gratia, tanquam in radice, gratis dantur.

At non excludunt Concilia, aut Patres influxum purè physicum, indeliberatum, & necessarium; quia hic influxus, qui nec liber, nec moralis, nec meritorius est, nullo modo præjudicat intentioni Conciliorum, quæ fuit contra Pelagianos, & Semipelagianos asserere, gratiam præcedere omne meritum nostrum, & prorsus gratis, absque prævio ullo merito, dari, nec naturam sufficientem esse ad merendum etiam initium fidei. Imò influxus physicus in gratiam est ad mentem Conciliorum, & Patrum, qui gratiam volunt in actibus vitalibus stare, ut probatum à n. 16.

Accedit, quòd Concilia, & Patres dicant, illud quoque facere DEUM solum, vel sine nobis, in quod tamen etiam nos physice influimus: ergo tantum excludunt influxum moralem, & meritorium. antec. prob. Sic S. Augustinus epist. 105. longè post medium ait: *Quod enim promittit DEUS, non facit nisi DEUS*: ubi illud nisi, quod significat DEUM solum, non excludit nostram cooperationem physicam; cum DEUS promittat etiam visionem beatificam, quæ est manifestè actus vitalis, & in quem influimus. Sic etiam promittit DEUS Ezechielis 11. v. 19. se ablaturum cor lapideum, & daturum cor carneum, seu molliorem affectum erga bonum: in quem etiam physice influimus. Sic Tridentinum citatum n. 16. ait, DEUM tangere cor hominis per illuminationem: utique autem DEUS solus dicitur tangere, & non homo ipse; aliàs gratia etiam esset ab ipso homine: & tamen homo quoque ad eam illuminationem cooperatur, quamvis non liberè cooperetur.

Dein ea, quæ non facimus liberè, & moraliter, juxta modum loquendi Scripturarum, & Patrum, non censetur facere. Sic Paulus ad Romanos 7. v. 17. de motibus inordinatis involuntariis ait: *Nunc autem jam non ego operor illud, sed quod habitat in me peccatum*: quamvis physice utique in eos actus influxerit. Sic Christus Matth. 10. v. 20. ait Apostolis: *Non enim vos estis, qui loquimini: sed Spiritus Patris vestri, qui loquitur in vobis*: utique autem etiam ipsi, physice saltem, locuti sunt. Sic D. Bernardus de gratia, & libero arbitrio c. 44. n. 46. ait: *DEUS tria hæc, hoc est, bonum cogitare, velle, perficere, operatur in nobis: primum profecto sine nobis, secundum nobiscum, tertium per nos facit*. Et tamen utique in cogitationes, & volitiones nostras physice influimus.

19. Ob. 2. Ad hoc, ut gratia sit à DEO sine nobis, debet excludi concursus noster, tam physicus, quàm moralis: ergo. Confirm. Gratia excitans est pulsatio januæ cordis, juxta illud Apocal. 3. v. 20. *Sto ad ostium, & pulso*: sed pulsatio est à solo pulsante, non à recipiente pulsationem: ergo etiam gratia est à solo DEO. Resp. neg. antec. ut patet ex jam dictis. Addo tantum hoc: sicut non potest dici, peccatum esse à DEO, licet hic physice ad illud concurrat; quia scilicet non concurrat imputabiliter: ita neque gratia potest dici esse à nobis, licet physice

physicè in eam influamus; quia non influimus in illam imputabiliter.

Ad confirm. potest negari min. nam etiam janua pulsata concurret physicè ad sonum, ut puto esse clarum. dist. tamen ma. gratia est pullatio tantum materialis, & externa. neg. ma. spiritualis, & interna. conc. ma. & eodem modo dist. min. neg. conseq. Certè à Tridentino, & Caesestino Papa citatis n. 16. dicitur DEUS tangere (hoc est, pulsare; quia sunt idem) per illuminationem, quæ physicè etiam est ab homine; illuminatio enim, seu cognitio boni, dari non potest fine physico nostro concursu, Ubi nota, pulsationem DEI dupliciter nos posse audire: primò per concursum liberum, & consensum præstitum gratiæ: & hæc auditio distincta est à pura vocatione juxta illud psal. 84. v. 9. *Audiam, quid loquatur in me Dominus DEUS*: secundò per solam perceptionem, aut receptionem inspirationis: quæ non est distincta realiter à vocatione, sed tantum formaliter, & dicitur vocatio, quatenus fit à DEO, seu quatenus est actio DEI: quatenus autem nobis inhaeret, & objectum, à DEO intentum, vitaliter repræsentat, dici potest auditio, juxta illud psalmi 94. v. 8. *Hodie, si vocem ejus audieritis, nolite obdurare corda vestra.*

20. Ob. 3. Si gratia præveniens, à qua habetur salutis exordium, esset actus vitalis, similis à DEO, & à nobis physicè productus, tunc justificationis initium reduceretur tam in nos, quam in DEUM: sed hoc est Semipelagianum: ergo. Resp. neg. ma. Ut utrique attribui posset justificationis exordium, deberet illud esse tam imputabile nobis, seu nostræ naturæ, quam DEO: atqui hoc nullatenus ex nostris principiis sequitur; nam dicimus, illum concursum nostrum, purè physicum, indeliberatum, & nullo modo morale, vel imputabile, aut meritorium esse: sicut pari ex ratione DEO imputari non potest peccatum. Semipelagiani autem docebant, naturam nostram, solis viribus sibi debitis, elicere merita, quæ sint initium salutis, & quibus meritis salus inchoetur, quibus etiam debeatur gratia, ad salutem perficiendam: à quo errore doctrina nostra longissimè distat, quantum scilicet actus prorsus non meritorius à meritorio.

21. Ob. 4. S. Paulus ad Rom. 8. v. 14. ait: *Quicumque enim Spiritu DEI aguntur, ii sunt filii DEI*: ergo homines aguntur gratiâ DEI: sed agi non est agere, seu physicè concurrere: ergo non concurrunt homines physicè ad gratiam DEI. prob. min. ex S. August. c. 2. de gestis Pelagii (qui liber non quidem habetur inter opera S. Augustini; quia teste Bellarm. de script. Ecclesi. primum postea inventus est: habetur autem apud Suarezium p. 1. de grat. prolegom. 6.) dicente: *Qui enim regitur, aliquid agit: & à DEO regitur, ut rectè agat: qui autem agitur, agere aliquid ipse vix intelligitur.* Resp. neg. min. subsumptam, ad prob. S. Aug. non ait: *Nihil agere intelligitur*, sed *vix aliquid*, hoc est, quasi nihil, qualis est hic influxus physicus, qui in genere moris nihil reputatur. Imò S. Augustinus l. de corr. & grat. c. 2. hanc nostram responsionem clarè confirmat, sic scribens: *Aguntur enim, ut agant, non, ut ipsi nihil agant.*

Dices 1. In quo ergo distinguuntur agi & regi? Respondet S. Chrysostomus homil. 14. in epist. ad Rom. non valde longè ab initio sic scribens: *Quicumque spiritu ducuntur, hoc est, quicumque omnem vitam ita vivunt.* Quid autem velit per hoc ita intelligi, explicavit superius, nempe ut non corpus solum, sed ipsam etiam animam ductui S. Spiritus subjiciant, nec velint animam dominari suo instituto, sed subjici potestati S. Spiritus: adeoque ii tantum reguntur, qui non ita vivunt. Resp. 2. S. Augustinus eo loco non opponit, agi Divinum, & regi Divinum; nam ibidem dicit: *Spiritu sapientiæ, non viribus propriæ voluntatis, reguntur, & aguntur filii DEI*: adeoque agnoscit, etiam esse filios DEI, qui reguntur à DEO: consequenter hæc non facit discrimen, inter agi per gratiam Divinam internam, & regi per illam (quidquid sit, an aliquod discrimen sit) sed opponit sibi agi Divinum, & regi Pelagianum: atque inter hæc facit discrimen; nam opponit sibi operari ex spiritu sapientiæ, hoc est, ex gratia DEI interna, & operari ex viribus naturæ debitis.

Pelagius enim docebat (ut eodem loco habet S. Augustinus) omnes propria voluntate regi: adeoque homines, solis viribus naturæ debitis, à DEO regi: vel saltem volebat, solas naturæ vires à DEO dirigi per legem, atque doctrinam, hoc est, per gratiam externam. ita refert S. Augustinus epist. 107. additque, Pelagium in hunc sensum malè interpretatum esse illud psal. 36. v. 23. *A Domino gressus hominis diriguntur* (ita legebat S. Augustinus, modò legitur: *Apud Dominum*.) Econtra S. Augustinus hoc constanter negabat, & contendebat, filios DEI spiritu sapientiæ agi, & non viribus naturæ regi, hoc est, ex gratia DEI habere, ut bene agant, & etiam, ut bene velint; hinc ait, eodem versu psalmi statim addi: *Et viam ejus vult*: hoc est, homo vult viam DEI; quia scilicet à DEO per gratiam, seu spiritum sapientiæ, directus est: non autem dicit: *Quia viam ejus vult*: seu quia viribus naturæ bene usus est, ideo ad gratiam directus, vel promotus fuit. In hoc autem sensu utique diversissima sunt, regi Pelagianum, & agi Divinum: illud denotat pie operari ex viribus naturalibus: hoc significat operari pie, seu ad salutem, viribus supernis.

Quare ex S. Augustino is, qui juxta Pelagium tantum regitur, agit viribus naturæ, & tanquam causa principalis: quod cum nequeat homo in ordine ad actus supernaturales, rectè rejicitur error Pelagii, volentis, hominem etiam à DEO tantum regi in ordine ad actus supernos: qui autem agitur, juxta S. Augustinum agit viribus supernæ gratiæ, & consequenter vix agit; nam, si non agat liberè, aut imputabiliter, sed concurrento tantum physicè ad gratiam, seu illustrationem indeliberatam, moraliter non agit. Si autem agat liberè, & imputabiliter, in ordine ad actus meritorios, seu salutares, tamen non agit ut causa principalis; hæc enim est gratia juxta illud Apostoli 1. Cor. 15. v. 10. *Non ego autem, sed gratia DEI mecum*: & hæc longè plus agit, quamvis etiam homo ex Tridentino non omnino nihil agat: quia autem longè minus agit, dicitur juxta S. Augustinum vix agere.

22. Dices 2. Plus est agi, quam regi: sed

regi est moveri moraliter: ergo agi est moveri physice per qualitatem mortuam, Resp. Argumentum est simile huic. Gravius est furtum decem crucigerorum, quam tantum duorum: sed furtum duorum est veniale: ergo furtum decem crucigerorum non est veniale, sed mortale: quæ argumentatio est nulla. In forma respondeo, syllogismum non esse bonum, ut jam ostensum. distamen ma. plus est agi Divinum, quam regi Pelagianum. conc. ma. agi Divinum, quam regi Divinum. neg. ma. & om. mi. neg. conseq. Excessus autem stat in eo, quod ex una parte sint vires supernæ, ex altera naturales, quæ ab illis plurimum superantur. Qui admittunt discrimen inter agi Divinum, & regi Divinum, dicunt, per illud intelligi collationem gratiæ efficacis, per hoc collationem gratiæ tantum sufficientis: in quo utique est excessus magnus. Sed dubito, an hoc sit ad mentem S. Augustini, qui loc. cit. n. 21. pro eodem videtur sumere reguntur & aguntur; quia ea conjungit, item dicit, eum, qui regitur, plus agere, quam qui agitur; cum tamen instructus gratia sufficienti non agat; at verò agat instructus efficaci. Minimè autem per hunc textum probatur motio physica per gratiam, tanquam qualitatem mortuam; nam, cum de hac non fuerit controversia inter S. Augustinum, & Pelagium, sed lis tantum fuerit de necessitate alicujus gratiæ supernaturalis intrinsecæ, non potest ex hoc textu inferri, quod S. Doctor talem motionem voluerit adstruere.

23. Dices 3. Homo per gratiam non tantum ducitur, sed trahitur, juxta illud Joan. 6. v. 44. *Nemo potest venire ad me, nisi Pater, qui misit me, traxerit eum*: atqui duci est moveri moraliter, per illuminationes vitales, in quas physice influit homo motus, seu ductus: ergo trahi est moveri physice, per qualitatem mortuam, in quam non physice influit homo motus. Resp. Duci præcisè, prout hic sumitur, in actu primo, potest dici etiam de eo, qui non sequitur, seu non consentit gratiæ: si quis verò ductum sequitur, is jam trahitur; unde trahi est excitari per gratiam prævisam cum consensu conjungendam.

In forma neg. conseq. Utrumque, duci, & trahi, est moveri moraliter: sed differunt in eo, quod trahi connotet gratiam efficacem, duci verò sufficientem. Neque verum est, quod tractio intelligatur physica; nam S. Aug. tr. 26. in Joannem post initium ait: *Trahitur animus & amore*: qui utique est actus vitalis, & tractio moralis, non physica: & paulò post addit: *Voluptate traheris... trahit sua quemque voluntas*: iterum inferius: *Ranum viridem ostendis ovi, & trahis illam: naces puero demonstrantur, & trahitur, & quia, quod currit, trahitur, amando trahitur*. &c. quæ omnes tantum sunt tractiones morales. Qui autem dicunt, hanc tractionem moralem accedere ad Semipelagianismum, aut non satis capiunt, aut capere nolunt, in quo stet ea hæresis. Sed de hac actum est tract. de DEO. n. 415. & paulò post iterum de ea mentio fiet.

24. Ob. 5. Gratia excitans, quæ consistet in qualitate mortua, non repugnat: ergo debet admitti in hac providentia. Confir. 1. Non est contra mentem Scripturæ, Conciliorum, & Patrum, admittere gratiam prævenientem, non

vitalem, nobis inhærentem, & physice effectivam illarum illustrationum supernaturalium, etiam indeliberatarum, quibus excitamur: ergo debet admitti talis gratia. Confirm. 2. Connaturalius est, naturam elevari per potentiam intrinsecam, quam per extrinsecam: ergo debet admitti ea qualitas; aliàs enim deberet natura, ad producendas primas affectiones supernaturales, elevari per omnipotentiam DEI extrinsecè applicatam; quia tunc necdum haberet habitum. prob. conseq. hæc ipsa connaturalitas est sufficiens ratio, cur admittantur habitus virtutum infusarum: ergo etiam est sufficiens ratio, cur admittatur hæc qualitas.

25. Resp. neg. conseq. à potentia enim ad actum nullum est argumentum affirmativum, ut constat apud omnes. Ad 1. confirm. Resp. 1. om. antec. neg. conseq. debet res, quæ non aliunde probatur, non tantum non esse contra Scripturam, sed etiam in ea habere fundamentum. Resp. 2. neg. antec. nam ea, quæ Tridentinum, & Patres citati n. 16. & seq. dicunt de gratia, ejusque muniis, & effectibus, non conveniunt qualitati mortuæ. Ad 2. confir. neg. antec. Ut rectè observat Gormaz in M. S. ubi non est positivum prædicatum, neque est comparativum: seu, ubi non est connaturale, neque est connaturalius; cum ergo naturæ nostræ non sint connaturales potentia supernaturales, neque possunt esse connaturaliores. Aliud est, quod gratia sanctificanti, quæ est quasi natura in ordine superno, connaturales sint potentia, seu habitus supernaturales infusi. Neque negamus, quod in homine habente gratiam sanctificantem, & consequenter habitus virtutum, isti possint etiam influere in actus indeliberatos illos, qui sunt gratia excitans.

At, si gratia sanctificans desit, & consequenter non adint habitus (excepta fide, & spe, qui manent, donec per contraria ipsis peccata infidelitatis, aut desperationis expellantur) tunc neque adsunt potentia intrinsecæ; quia non adest radix ipsas exigens. Et tunc suppletur earum defectus per potentiam DEI extrinsecè applicatam. Ubi hoc addendum, gratiam DEI excitantem, consistentem in vocatione, seu illuminatione, non esse supplebilem per potentiam DEI extrinsecè applicatam; quia non potest creatura intelligere, neque supernaturaliter, sine actu vitali, per solam DEI potentiam. At gratia DEI physice tantum concurrentes (quales sunt habitus) possunt suppleri; quia potest aliquis agere, modò habeat aliquam virtutem adjuvabilem, sive juvetur extrinsecè, sive intrinsecè, e. g. qui prius non potest portare pondus, potest juvari, vel intrinsecè, si robustior intrinsecè in corpore fiat, vel extrinsecè, si alius extrinsecè simul cum eo portet.

26. Dices. Saltem convenientius est, ut creatura semper agat per potentias intrinsecas, quam per adiutorium tantum extrinsecum: ergo debet in defectu habituum, e. g. in peccatore, admitti hæc qualitas mortua, quæ sit principium intrinsecum eliciendi actus supernaturales, etiam indeliberatos, ne debeat recurri ad omnipotentiam DEI extrinsecè applicatam. Confirmatur. Gratia stans in actu vitali, adeoque tantum moraliter movens, & adjuvans, non sufficienter juvat;

juvat, aut determinat voluntatem: ergo debet admitti physice movens, & physice influens. Resp. neg. antec. intellectum de actionibus supernaturalibus; cum enim istae actiones naturae creatae non habenti gratiam, tanquam radicem potentiarum intrinsecarum; per se non conveniant, sed supra ipsam sint, ea non magis exigit agere supernaturaliter per potentias intrinsecas, quam per extrinsecas, & spectat ad DEUM eligere, quomodo velit concurrere. Unde Patres, ac Theologi non admittunt habitus internos infusos, tanquam connaturaliores naturae, sed tanquam connaturaliores gratiae.

Nereplices, Theologos communiter docere, animam Christi, eoquod operata sit modo convenientissimo, operatam esse per habitus intrinsecos; Respondetur enim facile, illi animae, unitae Divinitati, fuisse actiones supernaturales debitas, & positivè convenientes: adeoque etiam debitas, ac convenientes fuisse potentias intrinsecas ad eas actiones: at non sunt ita debita actiones supernaturales naturae purae, & gratia sanctificante non instructae. Neque pertinet ad suavem DEI providentiam, dare vires intrinsecas homini, nisi in ordine ad naturales, vel in ordine ad supernaturales tunc, quando homo est in statu perfecto, seu gratiae: non verò, quando est in contrario statu.

Ad confirm. neg. antec. supposito enim, quod homo habeat conprincipia supernaturalia, physice influentia, e. g. habitus virtutum, vel omnipotentiam DEI, specialiter, & supernaturaliter applicatam, sufficientissimè potest juvari, & moveri illustrationibus &c. sicut in ordine ad actus naturales movetur à consiliis, & rationibus naturalibus. Et utique aliquis juvatur, quando animatur, & incitatur; certè sapientissimè dicitur aliquis juvari consilio, adhortatione &c. sine quibus animus, aut languidus non auderet, aut mox desisteret, vel dubius, & incertus haereret, nec ageret: & ita etiam magnum est auxilium gratiae moraliter incitantis.

ARTICULUS IV.

An Gratia excitans physice influat in actus salutaris.

27. **D**ico. Probabilius gratia actualis excitans non physice influat in actus salutaris, ita Suarez l. 3. de gratia. c. 17. n. 5. Oviedo in 1. 2. tr. 7. contr. 1. punct. 7. n. 61. Gormaz in manuscriptis & alii, praesertim antiqui; nam, ut ait Suarez cit. cap. n. 16. nec Divus Thomas, nec alii Theologi antiqui, hanc efficientiam physicam gratiae tribuunt; quamvis, ut ait Eximius, diligenter hac de re auctores inquisiverit. Idem Eximius cit. lib. c. 18. n. 10. ait, Concilia, & Patres de hoc physico influxu nihil specialiter tractasse. Non tamen nego, etiam oppositae sententiae magnam probabilitatem inesse.

Probant quidam hanc conclusionem sic. Gratia excitans non tantum debet influere physice in actus salutaris hominis iusti, sed etiam in actus peccatoris, (non enim videtur ulla ratio, quare in uno casu debeat influere, & non

in altero, cum in utroque gratia detur ad actus eos eliciendos) atqui in homine peccatore non potest gratia excitans physice influere: ergo. prob. min. gratia excitans est causa principalis actus boni: ergo, si influeret physice, deberet esse aequè saltem perfecta, ac est ipse actus: atqui gratia excitans, utpote actus indeliberatus, non potest esse tam perfecta, ac est actus salutaris deliberatus: ergo non potest physice influere. antec. r. habetur ex S. Paulo 1. Cor. 15. v. 10. dicente: *Abundantiis illis omnibus laboravi: non ego autem, sed gratia DEI mecum*: ubi in operando sibi gratiam, tanquam causam principalem, praepōnit: conseq. est communis, & videtur haberi ex naturali instinctu, quo iudicamus, ab imperfectiori non posse physice, & simul principaliter produci aliquid perfectius. prob. etiam subsumptum: actus deliberatus, etiam si non sit intrinsecè liber, tamen est, saltem ordinariè, magis intensus, aut clarus, aut firmus amplexus objecti, quam actus indeliberatus antecedens: adeoque iste, seu gratia excitans, saltem ordinariè, est imperfectior.

Si dicas, gratiam istam ex se non satis perfectam, ad hoc, ut sit causa principalis, elevari à DEO, rectè urget Suarez: vel elevatur intrinsecè, & debet qualitas aliqua poni in ipso actu vitali, quod est incredibile: vel elevatur extrinsecè, & melius dicitur, quod immediate elevetur voluntas. Non autem eodem modo requiritur, ut causa, moraliter tantum influens, quamvis principaliter, seu quatenus principale motivum representat, sit aequè perfecta, ac est effectus, ut est clarum vel ex eo, quod ipsum motivum representatum saepe non sit tam perfectum, quam vel actus, vel effectus; qui ob illud elicitur.

Nec dicas, non quamlibet partialem causam physicam, sed tantum totam causam physicè influentem, debere esse aequè perfectam; ac est actus, vel effectus; nam, licet hoc verum esse possit, quando nulla est causa principalis, ut fortè accidit in generatione tertiae speciei animalis: tamen, quando una causa ex omnibus est principalis, videtur ex communi instinctu, quem habemus, quod illa debeat esse saltem tam perfecta, ac est effectus. Quia tamen haec ratio videtur posse impugnari ex paritate cum lumine gloriae (de quo in tract. de DEO num. 244.) quod est causa physica principalis visionis beatificae, quamvis sit imperfectius, ut iterum diximus tract. de DEO. num. 252. item in habitibus aliis influentibus in actum, etiam imperfectioribus actu libero, & vitali (nam dicere, quod perfectio vitalis compensetur per perfectionem habitualitatis, seu exigentiae ad permanendum, foret dicere aliquid satis incertum) hinc.

28. Prob. conclus. 2. aliter. Gratia excitans requiritur tam in iusto, quam in peccatore: ergo deberet etiam physice influere in actus peccatoris se convertentis, ita, ut ipsa, tanquam conprincipio intrinsecò, instructus peccator, possit elicere actus salutaris: ergo falsum esset, quod communissimè dicunt Theologi, scilicet quod habitus, quos iustus habet, dent simpliciter posse: prob. conseq. gratia excitans daret simpliciter posse; quia cum ipsa iam simpliciter posset peccator actus bonos elicere, con-